

קובץ: ישיבה ברנע מפגש מספר 2

- דובר : אולי הם החליפו את הצבע
- דובר : טוב, שלום ברנע
- ברנע : שלום ברק
- ברק : אז זה מפגש שני אנחנו היום מדברים על אמונה ואלוהים. את האהבה אנחנו שמים בסוגריים וזאת משום ש.. אם הזמן יתיר לנו ואם נוכל או תוכל לקשר את המקום של האהבה הראייה שלך למושג אהבה לגבי הסימוך של אמונה ואלוהים. אז סך הכל המפגשים האלו הם גם סוג של הכרות מחודשת שלי עם דברים שידעתי בערך ידעתי ליד או בכלל לא ידעתי לגבי השקפתך לכל מיני אלמנטים דברים ראיית עולם הפעם האחרונה הייתה על טעם החיים היום אנחנו מדברים על משהו שהוא בעיניי הוא גם סוג של טעם לחיים אמונה ואלוהים ועל אהבה נקווה שגם יהיה כי, יהיה את היכולת לקשר ואת הזמן לגשר. אז הייתי שמח לפתוח איתך שאלה מאוד בסיסית איך היחס שלך עם דה אול מייטי איפה הוא מה קורה שם ליד בערך כמה ולמה.
- ברנע : הרמב"ם לימד אותנו שאנחנו לא מסוגלים לומר על אלוהים שום דבר או שום דבר משמעותי מפני שחלק ממהות המושג אתה רוצה לשמוע? אני שומע
- דובר : ברנע : חלק ממהות המושג הוא שהוא גדול מכפי בינתנו. ואנחנו מסוגלים לאפיין אותו לנסות לאפיין אותו רק באמצעות מונחים ששאובים מבינתנו.
- מניסיונו ומלכתחילה ברור שזה נמצא במישור אחר לחלוטין מהמישור האלוקי. אנחנו מסוגלים לאפיין בני אדם ולנסות באופן שמועד מראש לכישלון להשליך מהאפיון שלנו כלפיהם אל האפיון שלנו כלפי היושב במרומים זה הרי בעצם חסר שחר. גם כשאנחנו משתמשים במושגים חיוביים ואנחנו אומרים שהוא חכם כי פגשנו אנשים חכמים ואנחנו אומרים הוא כמותם אבל יותר. יותר אינטליגנטי יותר משכיל יותר ברור שלמושגים שקשורים לעולם האנושי. אני חושב שהמילה אמונה והמושג אמונה מתייחסים בשפה האנושית לכמה מישורים שונים זה מזה. קודם כל

בכל המקרים זה רגש. רגש, רגש שהוא התפתחות או תגובה במישור המנטלי שבדרך כלל אדם לא בוחר בהם. הוא יכול לבחור אם להביע אותם אבל אם לחוש הוא בדרך כלל לא בוחר אם הוא אוהב או שונא או שמח או עצוב זה לא פרי החלטה שהוא קיבל שבועיים קודם ורשם ביומן לעצמו בארבעה בחודש לשמוח. הוא יכול לעשות פעולות שקשורות לשמחה באופן יזום אבל מה הוא מרגיש בליבו זה בדרך כלל לא תמיד בהחלטתו. אני חושב שגם אמונה ככה. ישנו מישור אחד של אמונה שקרוב מאוד לאמון אני חושב איך אנשים מדברים יש לי אמונה באדם הזה זו עברית פשוטה. אבל זו עברית לא שגיאה בלשון. והכוונה היא שאני סומך עליו כפי שאני אומר שיש לי אמון בו, עברית קצת יותר טובה. ואמון ואמונה הם קרובי משפחה. זה מישור אחד זאת אומרת אני מרגיש שהוא אדם ישר. אני מרגיש שיש הצדקה לסמוך עליו. מרגיש. לא אמרתי קיבלתי החלטה. לא אמרתי הסקתי מסקנה מדעית. אולי אין לי מספיק נתונים אני לא יכול להוכיח מה שאני מרגיש אם זה תקף או לא

ברק: אם כי התחושה הזאת עושה רושם אצל בני אדם מתחזקת למרות שאין לה סימוכין שכלתניים לוגיים עם השנים ועם הניסיון שלנו בהכרת עצמנו ובהכרת בני אדם סביבתנו.

ברנע: אז אם זה באמת קשור לניסיון שלנו אז אולי זה מפסיק להיות אמונה ומתחיל להיות ידיעה. או השערה. רציונלי יותר. ולא שאני רואה אדם ומיד יודע את תכונותיו אלא אני באמת מכיר אותו מקרוב. כבר לא צריך את האמונה

ברק: כשאתה אומר וידעת ידיעה

ברנע: כן

ברק: האם זה מתקשר לך ל... לפסוק וידעת, וידעת היום והשבותה אל לבבך. פסוק שבעצם אומר שהתחושה הופכת בבוא הזמן לסוג של ידיעה, ידיעה כאילו נתון מוחלט נמצא .. (מילה לא ברורה)

ברנע: אני חושב שהמושג

ברק: לפחות בתחושה שלך. או בהרגשה או בידיעה שלך

ברנע: ה.. הלבבך זו מילת מפתח מפני שזה המושג הלא קרדיולוגי אלא המושג

הלשוני הספרותי כדי לתאר תחושות. אולי התחושות משפיעות על הלב באיזה מקום אנחנו לא באמת ממקמים אותן בלב הן במוח כמו כל אירוע מנטלי אחר. והגוף שאר חלקי הגוף יכולים להיות מושפעים מהמצב המוחי שאדם מתרגש מאוד או להפך אולי יקבל התקף לב. אז זה לא מוכיח שהתחושות עצמן שוכנות בלב. זה לא אמירה פיזית פיזית בדיוק או רפואית. אני חושב שנכון להגיד שוידעת זה עניין קוגניטיבי שקשור או למה שאני שואב מהמציאות בחושים שלי ראיתי שמעתי או למה שאני מסיק כמסקנה ממה שקודם החושים חוו. המדען רואה את הצבע של המוצר שהוא הצליח לייצר מסיק מסקנה זה קשור לידיעה. ידיעה היא לא מונח רגשי בכלל. אבל מהידיעה עד כמה שיש לי אני יכול לעבור למישור אחר והוא מישור רגשי למשל של אמונה שם לבבך הוא בעל משמעות. כי אם זה רק וידעת אז מכון ויצמן הוא הכתובת שלי. אבל מכון ויצמן לא עונה על השאלה האם יש אלוהים. הוא לא ערוך לזה לא כי בינתיים הכימאים לא הגיעו למסקנה הזאת זו א שאלה מדעית בכלל זו שאלה של תחושתו של אדם. יש אמונה שאדם מחזיק בה לפי שפת הדיבור במובן הזה שהוא מכיר בעובדה מסוימת למרות שאין לו הוכחה לזה.

מבחינת נאמן עליי האדם הנ"ל

ברק :

לא רק כלפי אדם עזוב אותו אדם זה מספר אחד מספר שתיים לדעתי זה מצב שבו למשל אני מאמין שיהיה טוב. אני מאמין שיהיה טוב שמטרותיי תושגנה. לא אמרי אני יודע לא אמרתי אני יכול להוכיח. אלך לאותם מקומות שבהן נדרשת הוכחה כמו בית המשפט או מכון וייצמן לא אצליח להוכיח. שיהיה טוב. גם אם הם ואני נחשוב אותו דבר על הטוב אבל אני אומר כך אני מרגיש. אז יכול להיות שההרגשה שלי תיתן לי כוח לדאוג לזה שיהיה טוב. אבל בכל אופן נקודת המוצא הייתה באותו רגע שאני הרגשתי שהמציאות תהיה טובה בעתיד. האמונה מהסוג האחרון שכמובן קשור לשני הקודמים נוגעת לתחום הדתי. שפה ישנן שתי מדרגות וישנם הטוענים שזו אותה מדרגה. מדרגה אחת היא שאני מכיר במובן הרגשי לא אינפורמטיבי לא המדעי בקיומה של ישות על אנושית ולפי הרגשתי הישות הזאת היא

ברנע :

- ברק : אתה כרגע מדבר על הרגשתך שלך לגבי
- ברנע : לא, לא, לא תכף אני אגיע..
- ברק : אתה מדבר באופן סכמתי
- ברנע : ל.. לעניין, כן, אני, אנחנו בני אדם
- ברק : כן
- ברנע : קיימת תופעה רגשית ותרבותית כזאת שהאדם מרגיש שישנה ישות על אנושית והישות הזאת בראה את העולם. בדרך כלל זה המובן של הביטוי אלוהים בתרבויות שונות בדרך כלל ברא את העולם, היא מנהלת את העולם, היא נצחית והיא כל יודעת והיא כל יכולה. עד כמה שהאדם יכול לדבר ברצינות על אלוהים אני חושב שזו הגדרה של המושג. כמו שמגדירים במילון מילים שונות. ניסיתי עכשיו להגדיר את המילה. האם קיומה של הישות הזאת ניתן להוכחה מדעית כמו קיומו של השולחן התשובה היא לא. יכול להיות שיש הוכחה שהיא כשעצמה מעל בינתנו. ואנחנו לא מסוגלים להבין אותה. אז מה שנשאר לנו בהקשר הזה זה לשאול אם אנחנו מרגישים כך או לא. מרגישים בקיומה או את קיומה של הישות או לא. המישור השני המדרגה השנייה שאמרתי שישנם כאלה שאומרים שזו אותה מדרגה נוגעת לשאלה האם אותה ישות ציוותה עלינו משהו. שגם את זה אני לא יכול להוכיח. קל וחומר זאת אומרת לא, לא הוכחתי את קיומה של הישות איך אני יכול להוכיח שהיא ציוותה
- ברק : בהנחה וכן
- ברנע : אהה
- ברק : הצלחתי לאשר את קיומה של הישות
- ברנע : כן
- ברק : פה מגיעה ההתניה האם
- ברנע : כן האם הישות ציוותה עלינו .. (מילה לא ברורה). מגיע עכשיו השלב, תכף אני אחזור לטענה שאלה, זה אותה מדרגה. מגיע השלב
- ברק : אם כי אנחנו בסופו של דבר אחרי ה.. אחרי התהליך ההגדרתי חשוב לדעת
- את המקום שלך
- ברנע : כן תכף תכף

חחח	ברק :
עוד חמש דקות. גם אם אני מקבל את קיומה של הישות ואת הטענה שהיא ציוותה עלינו ועליי משהו. עדיין יש כאן מקום מכריע ל.. להחלטה שלי אם אני מקבל את זה על עצמי. זה נכון בכל תרבות שאני מכיר וקראתי עליה משהו. זה בוודאי נכון ביהדות. הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. זה בדיוק זה. יראה במובן עמוק. מורכב של יראת כבוד. של נכונות לקבל את העול על עצמי. לא כי אני פוחד מעונש שרודפים אחריי ותפסו אותי. זאת אומרת האדם מקבל את ההחלטה אם	ברנע :
אולי אולי מתוך המקום האצילי	ברק :
למה אצילי?	ברנע :
אתה יכול לומר לעצמך מתאים לי לא מתאים לי אבל אתה יכול להבין שאם יש באמת ישות שכזאת כך אני לפחות	ברק :
אהה	ברנע :
מבין ורואה.	ברק :
אהה	ברנע :
אהה ושהיא יצרה את הכל ויש לה סימוכין לנו לצורך העניין בן הדת אנחנו בני דת כזו או אחרת האם בהנחה ואני מכיר בישות הזאתי ובהקשר הדתי שלה	ברק :
אהה	ברנע :
דת כזו או אחרת אני כרגע לא נכנס לאיזו דת ואם כן היא ציוותה עליי כמאמין דתי כך צריך ולא אחרת האם אני רואה לנכון לקיים את זה או לא לקיים את זה והאופן האצילי הוא שאם אני שייך לאותו לאום ומאמין באותה נגזרת דתית האם מבחינה אצילית אני רואה לנכון לקיים את זה ולא מתוך מקום של שכר ועונש או אסור ומותר או, או שחור ולבן	ברק :
רגע רגע הלכנו רחוק הלכנו רחוק	ברנע :
הלכנו רחוק	ברק :
רגע	ברנע :
חחח	ברק :
קודם כל ההחלטה שלי לקבל את זה על עצמי היא החלטה חופשית	ברנע :

מנקודת ראות לא רק פסיכולוגית שהנפש האנושית מכילה כל מיני תשובות על השאלה הזאת, היא חופשית מבחינת הדת עצמה. שהדת אומרת לי מכירים בזה, אנחנו הדתיים או אנחנו או אנחנו הדת שאתה יכול לקבל החלטה כזו או כזו או כזו.

ברק: אני בכוונה תחילה לא סימנתי כרגע על על דת כזו או אחרת

ברנע: בסדר

ברק: אלא דת באופן כללי

ברנע: עכשיו מהי הטענה ששתי המדרגות הקודמות הן אותה מדרגה אומרים

חלק מהחושבים והכותבים .. (כמה מילים לא ברורות). אם אתה מכיר בזה שקיים מלך באיזשהו מקום זה עוד לא מחייב אותך לשום דבר. אתה יודע שהוא ישנו או אתה משער שהוא ישנו אבל אם אתה אומר הוא המלך שלי אני שייך לאותו ציבור שאני מכיר בזה שהוא מכוון כלפיו את דבריו ואז המלך מצווה עלייך משהו ואתה מקבל את הציווי הזה לא כי הוא יתפוס אותך ויהרוג אותך אחרת אלא בגלל זה שאתה אמרת זה המלך שלי. אתה יכול לא להגיד את זה. ייתכן שלא יהיה לך מלך. או מלך אחר אבל ברגע שבו אמרת זה המלך שלי כאילו אמרת אני אקיים את מצוותיו. אחר.. אחרת

ברק: ברגע שהכרת בו

ברנע: כן אז אז מזה

ברק: למעשה יצרת חיוב

ברנע: בדיוק. זו קפיצה איכותית

ברק: הגעתי לבית הספר הזה, חלים עליי

ברנע: הקנון מחייב אותי

ברק: תקנות בית הספר.

ברנע: אני רוצה להיות אזרח המדינה. אני מכיר בזה שזו המדינה שלי לא שיש

מדינה זו המדינה שלי הייתכן שאני אגיד זו המדינה שלי רק שהחוקים לא מחייבים אותי? .. (כמה מילים לא ברורות) מלכתחילה. אז אם זו המדינה שלי החוקים מחייבים אותי. או שאני לא רוצה שזאת תהיה המדינה שלי. גם זה בסדר. כלומר זה קיים.

- ברק : ממדינה מתוקנת
- ברנע : כן
- ברק : אם אתה מחליט לצורך העניין שלא מקובלים עלייך חוקי המדינה אתה צריך לקחת בחשבון שאתה גם
- ברנע : את המחיר את המחיר
- ברק : את המחיר בדיוק
- ברנע : פה המחיר יותר ברור. בהקשר הדתי והאלוהי. אני חושב שאחת החלוקות החשובות של החשיבה היהודית במשך כמעט ארבעת אלפים שנה היא החלוקה לרובד התחתון והמובן והפשטני האנושי של שכר ועונש לרובד הנעלה יותר שהוא בעצם המגמה של הדת היהודית והוא הרובד של תורה לשמה
- ברק : הצד האצילי
- ברנע : אפשר להגיד את זה. תורה לשמה. אני מקיים את הכלל מפני שאני מאמין שחובתי לקיים אותו. מה יוצא לי מזה? אין לי תשובה על השאלה הזאת. לא מחפש תשובה. לא צריך לצאת לי מזה
- ברק : זה הצד האצילי
- ברנע : בסדר
- ברק : משום שאתה לא טוען על
- ברנע : אוקיי
- ברק : אתה, אתה לא נטען אתה לא נטען על או טוען את טענת השכר והעונש.
- ברנע : נכון, אני לא יודע איך אני איענש, אני לא יודע איך אקבל שכר, אין לי מושג, ייתכן שגם לא אדע. אני מאמין שחובתי לעשות את המעשה. למה?
- ברק : נכון (לא הכי ברור מדברים ביחד)
- ברנע : כי קיבלתי על עצמי לעבוד את בוראי. לעבוד את בוראי בדרך מסוימת. ואין לי מעל זה עוד מטרה. זו המטרה העליונה שלי בחיי אם אני אדם דתי, לעבוד את בוראי על ידי קיום מצוותיו. עכשיו נניח שאני מתפלל תפילת מנחה ומצוותיו ביהדות התגלגלו להלכה ובהלכה קיים חיוב להתפלל תפילת מנחה מה אני מצפה שיצא לי מזה? התשובה אם אני דתי אני לא מצפה שיצא לי מזה שום דבר. זו המטרה. אני עובד את אלוהיי ברגע זה על

ידי קיום מצוות התפילה ומקרה זה תפילת מנחה. זה די דומה למצב עם כל ההבדלים הגדולים שבו אני עובד את המלך או את המדינה. עובד במובן הזה שאני מקיים את החוק. ושואלים אוקי מה ההיגיון שבחוק הזה? מידי פעם אני אומר אני לא יודע. מה ייצא לך אם תקיים אותו? לא יודע. אתה תקבל שכר מיוחד? לא יודע. יתפסו אותך בזה שאתה מפר אותו? תקבל עונש? גם את זה אני לא יודע. ולא יודע בעל פה מה העונשים. אז למה אתה מקיים? כי אני התחייבתי להיות אזורח נאמן של המדינה הזאת. אני מאמין בחובתי הפטריוטית. התחייבתי לעבוד את המלך. (מיחה לא ברורה) מצווה אני עושה

- ברק: האם אתה מסכים איתי ל.. לאנאלוגיה הבאה שאומרת אהה עשו גם לך תודה
ברנע: תודה
- ברק: ש.. כן. שאומרת בליל ישימון אי שם בירכתי הארץ צומת מרומזרת ארבע לפנות בוקר אני עומד בצומת באור אדום אני יודע בוודאות כמעט מוחלטת
ברנע: אהה
- ברק: למה בוודאות מוחלטת
ברנע: שאיש לא יראה ולא ידע ולא יינזק
ברק: שלא י.. בדיוק. איש לא ידע ואיש לא יראה ואיש לא יינזק אם אני אחליט שאת הצומת אני אחצה כשהאור האדום
ברנע: נכון
- ברק: עומד. שום דבר לא יקרה במאת האחוזים גם מבחינה מתמטית. האנאלוגיה הזאתי אני לוקח אותה. האם אתה. איך אתה למשל היית לוקח את האנאלוגיה הזאתי מול
ברנע: יש קשר בין הדברים.
- ברק: מול ההתניה של, מול, מול ההתניה של עובד האלוהים שמול המקום של העובד האלוהים שלא מתנה את עבודת האלוהים שלו מבחינת שכר ועונש אלא דווקא מתוך הכרתו באלוהים. זה וטו ו.. ו.. ולא יותר מזה
ברנע: יש קשר במובן הזה שאני לא עושה חשבונות של שכר ועונש יש קשר. הקשר הוא חלקי. קודם כל אני באופן אישי אם אני אמצא בדיקטטורה

שעצם הבסיס האידיאולוגי שלה לא מקובל עליי אני אעשה רק את החשבון של מה שמזיק לי או לאחרים. והחוק שלעצמו באותה מדינה לא מעניין אותי. לא בסוריה ולא במקום אחר. והיחס שלי יכול להגיע אפילו לרמה הזאת של מול השלטון הזה אני רוצה להתמרד ולהילחם. ואני מאוד אשמח להפר את חוקיו. אם אני בדמוקרטיה שהיא לא ישראל אני בעד זה שהיא תמשיך להיות דמוקרטיה כדי לשרת את הערכים האנושיים. של טובת האדם. דמוקרטיה היא כלי שרת למען טובת האדם. ואני בעד זה לכן שהחוק ישלוט שם ולא יתפרק. אז אני כן ככל הנראה אעמוד בצומת הזו. כשמדובר במדינת ישראל מעבר לזה שהיא דמוקרטיה, צולעת אבל דמוקרטיה. היא קודם כל המדינה שלי בתור יהודי. אני ציוני ואני רוצה שהמדינה תתקיים כדי לבטא את הרצון של חלק מהיהודים להיות עצמאיים בארצם ואני אחד מהם. ולכן אני מקבל את חוקי המדינה על בסיס הרבה יותר חזק.

- ברק: בסיס רגשי?
- ברנע: בסיס רגשי. אני לא מאמין בחוק
- ברק: זו הסיבה, זו הסיבה שאתה לא תעבור
- ברנע: כן
- ברק: באותו רמזור נידח?
- ברנע: כן כי זה של המדינה שלי הכחול לבן. התחייבתי נשבעתי אמונים למדינה הזאת
- ברק: זאת אומר בחו"ל במדינה דמוקרטית אחרת לצורך האנאלוגיה
- ברנע: קצת קצת יותר חלש.
- ברק: אהה
- ברנע: קצת יותר חלש. דיקטטורה משהו אחר. זאת אומרת אם צרפת לא תתקיים יותר אלא במקומה יוון תשלוט שם נניח בשבילי זה חבל התרבות הצרפתית קרואסון משהו ילך לאיבוד. אם במקום היהודים ערבים או היפנים ישלטו בישראל ארץ ישראל. סוף העולם, להקים מחתרת לסכן את החיים ולהילחם. זה יחס אחר לגמרי.
- ברק: ו... ואיך אנחנו מגשרים ממי... מגשרים את ה... מ... מייצרים אנאלוגי... עם

האנאלוגיה הזאת למקום הזה של החוסר התניה ב.. בתוך היכרותי בתוך

כך שמכיר אני שאלוהים הוא אלוהי או לצורך העניין אלוהי היהודים

עכשיו אני אגיד לך איפה אני בתוך זה

ברנע:

בקשה ופה אנחנו נכנסים איתך.

ברק:

כן. יש לי שני חיבורים אישיים. למושג ה.. האלוהות. והדת היהודית

ברנע:

במסגרת התרבות שלנו כיהודים. חיבור קטן אחד שלפעמים יש לי מה

שאפשר לקרוא חוויה דתית. זאת אומרת תחושה שקשורה לאותם כוחות

שהם גדולים מאתנו. אפילו כוחות טבע. הרגשה כזו שיכול להיות

שמאחורי הגל הענק הזה, מאחורי הלידה והמוות, מאחורי אינסוף בעלי

החיים וצוללים עמוק לאוקיינוס מגלים עוד בעלי חיים שלא הכרנו. ואחרי

כל זה יש איזה כוח. הרגשה. אני לא טוען שזה

.. (מילה לא ברורה) היקום

ברק:

כן כן

ברנע:

הבלתי נגמר

ברק:

כן כן. שזה לחשוב דרך אגב על מושג הנצח ועל מושג האינסוף הפיזי כעל

ברנע:

מושגים שאדם כנראה לא יכול לקלוט אותם בכלל. להגיד העם היהודי

קיים ארבעת אלפים שנה, האדם מיליון שנה העולם הזה נברא לפני כך וכך

מיליארדים, גם כדור הארץ. יום קודם מה היה. אז הוא לא היה. היה פה

משהו אחר? זה יש מאין? מה השטות הזו שאני אומר? אני לא מכיר

פיזיקה שבה יש, יש מאין

השטות לכאורה

ברק:

כן

ברנע:

רגע (לא הכי ברור)

ברק:

ולא אתה ולא אני יכולים להוכיח את האפשרות האחרת

ברנע:

היא שטות וזאת משום שאנחנו לא מסוגלים לחשוב

ברק:

נכון

ברנע:

מעבר לה.

ברק:

כן אבל לא אתה ולא אני ולא הפרופסור ולא הרב. מוח האדם לא יכול

ברנע:

להיחלץ ממגבלותיו ולדעת לפני, אחרי האינסוף מה יהיה. מה זה אומר

בכלל? בתוך היקום יש אינסוף. יש אינסוף? מה זה אומר? מיליארד שנה קדימה. נסעתי והגעתי לנקודה. אחרי המה ואחרי המה. יכול להיות שלא יגמר? לא. יכול להיות שכן ייגמר? גם לא. לא יודע

אתה חייב להגיע לנקודת פתיחה או נקודת התחלה. ברק :

לא אז מה שאני אומר זה שיש לי לפעמים חוויה דתית במובן הזה שיש לי הרגשה או מחשבה שמטרידה אותי לגבי אותו כוח שאולי עומד מאחורי התופעות האלה. שהן גדולות ממני כאדם. זה קיים אצלי. קיים קצת. לא כל יום. לא מנחה אותי בפעולותיי כל יום. לא. (מילה לא ברורה)

מתי אתה מהרהר בכך? ברק :

אמרתי לך באילו הקשרים. הקשרים ש.. שגדולים מאתנו. שנולד תינוק חדש הפלא הזה עכשיו, האם זה מגיע לידי כך שאני אקבע לעצמי שאני חייב למלא לקיים את המצוות התשובה היא לא. אני לא יודע מה יהיה אצלי בעוד שנה. אבל במהלך חיי עד עכשיו לא קיבלתי על עצמי עול תורה ומצוות. אני לא אדם דתי.

אני מנסה סליחה ברק :

כן ברנע :

אני מנסה להבין כי אני אני אני לא מצליח למצוא כאן את החלוקה. ברק :

טוב ברנע :

האם אתה מחלק בין יש ישות שגדולה ממני לצורך העניין נקרא לה בשם אלוהים ברק :

אני לא יודע אם יש או לא אני יודע מה אני מרגיש לפעמים. זו ה.. (מיה לא ברורה) ברנע :

ב.. בתחושה שלך ברק :

כן ברנע :

האם ברק :

כן ברנע :

האם התחושה שלך בהנחה ואתה מרגיש מידי פעם את החוויה הדתית כמו ש.. כפי שהגדרת אותה שיש מישהו גדול ממני או משהו גדול ממני שיצר כאן את כל המערכת הבלתי נתפסת ה.. (מילה לא ברורה) ברק :

- ברנע : ואני חושב על השאלה הזאת
- ברק : ואתה
- ברנע : כן
- ברק : חושב על השאלה הזו
- ברנע : כן
- ברק : לבין הצד שאתה צ.. שאתה מפריד בין זה לבין האלוהים שכביכול יש לי כלפיו או אין לי כלפיו
- ברנע : חובה
- ברק : את החובה הדתית
- ברנע : נכון
- ברק : איך אתה עושה את ההפרדה הזאת?
- ברנע : בעניין הראשון אני אומר בעיקר שעולה השאלה
- ברק : או מה או מה ההפרדה שלך
- ברנע : אז אני אומר לך. בעניין הראשון עולה שאלה במוחי. לא אמרתי שיש לי תשובה על השאלה הזאת. לו הייתה לי תשובה על השאלה הזאת הייתי האדם הראשון שמצליח להיכנס למכון וייצמן ולהוכיח להם. לכתוב על הלוח את הנוסחה ולהראות שיש אלוהים. אין לי תשובה על השאלה הזאת. יש לי רק תחושה או מחשבה לפעמים. בין האמירה הזאת לבין האמירה אני מכיר בקיומו של האל אני מבין שהוא נתן את המצוות האלה ואני החלטתי לעבוד אותו על ידי קיומן, מרחק עצום. ולא עשיתי את הדרך הזאת. תחושה כזו אין לי. אילו התחנכתי אצל סבא שלי ולא אצל אבא שלי יכול להיות שהייתה לי. אני לא וזו האמירה השנייה
- ברק : סבך היה
- ברנע : חובש חובש כיפה. סבא..
- ברק : חובש כיפה אורתודוקס?
- ברנע : כן כן
- ברק : אבא של..
- ברנע : אמא שהיה איתה בבור בשואה.
- ברק : זאת אומרת אמא הגיעה מבית אורתודוקסי?

ברנע: אורתודוקסי מתון כמו שאומרים באמריקה היום. סובל כל מיני גרסאות אבל סבא חובש כיפה ויודע בעל פה בטח חלק ממה שהיא ידעה בעל פה הוא לימד אותה בבור.

ברק: מה היה שמו של סבא?

ברנע: יוסף. עכשיו העניין השני. אני רואה את עצמי כיהודי. כשאני יושב מול יהודי הילכתי אורתודוקסי הוא מכיר בזה שאני יהודי מפני שההלכה מחייבת אותו להכיר בי בתור יהודי כי נולדתי לאם יהודייה. יהודייה אחורה עד שרה אימנו. שגם את זה להוכיח קשה מאוד אבל נכון להגיד שאימי הייתה מוכרת בקהילה היהודית בתור יהודייה. קיבלו אותה בקהילה.

ברק: וזאת משום הוריה

ברנע: נכון

ברק: וזאת משום הורי הוריה ו.. (מילה לא ברורה) וכן הלאה וכן הלאה

ברנע: בדיוק ככה בדיוק ככה. יש איזה שלב שלא רשום בשום מקום אחורה. אז לפי הסתברות אנחנו אומרים נו טוב אז אם הבן קיבל כנראה גם האבא היה בתוך זה. נניח. אבל היהודי ההלכתי יאמר לי כנראה תוכן החיים שלך לא יהודי. ואם הוא משכיל ביהדות ואיש מחשבה ואני אגיד לו אז תגיד לי אתה למה אני מקיים סדר פסח. יגיד לי היהודי הזה אם הוא יודע מה הוא אומר האם אתה מקיים את סדר הפסח כדי לעבוד את אלוהיך? לפי השולחן ערוך. ואני אגיד לא, לא אז הוא יגיד אז זו לא פעולה יהודית. זה מזכיר מהצד פעולה יהודית. זה לא פעולה יהודית. ואז אני אגיד לו משהו אחר. וזה הדבר המרכזי שאני רוצה להגיד עכשיו אני חושב שבתרבות היהודית בת כמעט ארבעת אלפים שנה בוודאי בהתפתחותה בשלב התורה שבעל פה פלוס חשיבות משנה חשיבות מהרגע שבו נוצרו קהילות יהודיות לא דתיות זה פטנט של המאתיים השנים האחרונות קודם לא היה דבר כזה. אם יש קהילה יהודית היא דתית. יש משמעות לאמירה. יש משמעות חשובה לאמירה שהערכים היהודיים אהה.. מתחלקים בשתי קבוצות אפשריות. קבוצה אפשרי אחת שהיא בוודאי נכונה מבחינה היסטורית היא המצוות. או שכל המצוות יחד מהוות את עבודת השם וזה ערך אחד שבו

דבק יהודי דתי על ידי תרי"ג חלקים או שכל אחד מהתרי"ג הוא ערך. עניין של הגדרה בעצם. אותה מהות. ואז אם אני מפזר את האפר של הפרה האדומה אני אס.. קיימתי מצווה כי אני מאמין בזה שאני מחויב לזה שקדוש ברוך הוא נתן לי את זה. ולכן עשיתי את זה. ולא יודע למה פרה אדומה ולא ירוקה. אין לי תשובה. וגם במצבים אחרים אני אגנוב משהו מאיזו הרצאה ישנה של ליבוביץ' שציטטו באזניו ואהבת לרעך כמוך. מויקרא ואז רבי עקיבא.

- ברק: הכלל הגדול כן
- ברנע: ועקיבא אמר כלל גדול בתורה. צעק ליבוביץ' אין פסוק כזה בתורה.
- ברק: חחח
- ברנע: אין פסוק כזה בתורה. אמרו לו ספר ויקרא והוא אמר אין פסוק כזה בתורה תפתחו כתוב שם ואהבת לרעך כמוך אני ה'. זה הפסוק. כלומר למה לאהוב את רעך? כי אני ה' ואני אמרתי.
- ברק: כי זה נתון עדיין לפרשנות כמו כל
- ברנע: זה פסוק
- ברק: כמו כל ציטטה מהמקרא
- ברנע: כמו כל כל כמו כל טקסט בכלל
- ברק: כן כן
- ברנע: אבל זו עמדה שאומרת היהדות לא אמרה לך לאהוב את בני האדם האחרים נקודה. היא אמרה לך שהקדוש ברוך הוא אמר לך. תאהב בני אדם.
- ברק: לפי האינטרפרטציה
- ברנע: ואם אתה ואם אתה
- ברק: של אדון לייבוביץ'
- ברנע: בסדר. אם אתה רוצה לעשות את רצונו תתנהג ככה. אם אתה לא רוצה לעשות את רצונו אתה לא דתי לא קיבלת על עצמך עול תורה ומצוות
- ברק: אתה מסתכל על זה על כך בגיוס חברתי אם אתה לא תאהב את רעך
- ברנע: so what?
- ברק: כמוך

ברנע: מי אמר שלא טוב שיהיה כאוס? צריך להגדיר את הטוב. והטוב בעיניי אדוני זה קיום מצוותיו. מטר התנ"ך היא ללמד אותנו לעשות את הטוב בעיניי אדוני. לא לספר היסטוריה לא משהו אחר. כי יש בו גם היסטוריה וגם אגדות וגם שירים וגם מה שאתה רוצה. אבל יש מטרה אחת. עכשיו עד כאן ערכים במובן של קיום המצוות או המצוות עצמן. הטענה שלי היא שביהדות המובן של תרבות לאומית חיה מתפתחת ישנם ערכים נוספים שלא בהכרח מעוגנים במצווה. הם לא סותרים את המצוות. הם לא בהכרח מעוגנים במצווה. אני אתן לך דוגמא

ברק: הם קיימים בכל המצוות המוכרות אותם הערכים שאתה..

ברנע: לא, מעבר למצוות. מעבר למצוות. העם היהודי פיתח אותן העם היהודי הדתי פיתח אותן. אבל הוא לא טען אלוהים אמר לי אתמול. דוגמא

ברק: כן

ברנע: אני זוכר דיון הילכתי כתוב בשאלה בסדר? בשאלה של יישוב ארץ ישראל. שהתחילו באותו דיון בכתובים בזמנו אנשי גוש אמונים. וציטטו מהתלמוד גדול יישוב ארץ ישראל מכל המצוות. ואז אמר השני תראה לי איפה זה כתוב. .. (מילה לא ברורה) תלמוד

ברק: אז הם הגיעו אז הם הגיעו מכל התורה כולה

ברנע: אוקיי חכה רגע. איפה זה כתוב אוקיי. האם זה אחד מתרי"ג? מה זאת אומרת? זו מצווה תראה לי ברשימת התרי"ג אצל הרמב"ם איפה זה תשובה לא מופיע לא מופיע אז איך זו מצווה בכלל? איך היא גדולה משאר המצוות? גדולה מלא תרצח? באמת? לשבת על גבעה בארץ ישראל ולרצוח אנשים זה עדיף מאשר לא לרצוח בירדן? או, לא חשוב. עכשיו מסתבר שבתרבות שלנו ובעברית שלנו לאורך דורות המונח מצווה הפך להיות עניין רחב יותר מאשר קיום התרי"ג. דוגמא בשפת דיבור הסבר הזה נפל ברחוב אוקיי? אולי זה והדרת פני זקן לא סבא. איש צולע נפל ברחוב אין מצווה ספציפית נא להקים צולע אין דבר כזה מצווה מתרי"ג ממש (כשתי מילים לא ברורות)

ברק: יש הקשר שנקרא עזוב תעזוב עמו

ברנע: נכון נכון אוקיי כשאומר היהודי

- ברק : והקישור הוא מאוד בסיסי בהבנה
- ברנע : שהבהמה לא. (לא הכי ברור)
- ברק : הטבעי האנושית
- ברנע : כן
- ברק : זאת אומרת גם אם אתה שייך ללאום שמכיר
- ברנע : כן
- ברק : לעזוב ב.. במצוות עזוב תעזוב עמו וגם אם אתה לא שייך ללאום הזה כי
- כשאתה רואה מצב, מצב הומני
- ברנע : כן
- ברק : אז משהו במקום האנושי שלך ההומני האנושי שלך ירצה לעזור ולסייע
- לאותו מקרה
- ברנע : זה שמשוהו בי רוצה לא אומר שאני חייב זה לא אותה אמירה אוקיי? אבל
- בכל אופן אני מסכים שאפשר לפרש את הטקסט בכמה דרכים והמקור
- התנכ"י מדאורייתא של עזוב תעזוב עמו נוגע לבהמה שכשלה ואני עוזר
- לסחוב את המשא והאם זה חל על כל המצבים שבהם מישהו צריך משהו
- ממני זו שאלה. עד כמה רחב זה מגיע. (מילה לא ברורה)
- ברק : התורה שבעל פה מפתחת
- ברנע : נכון
- ברק : את הרעיון המקראי
- ברנע : ועדיין אם ברחוב
- ברק : הסכמתי
- ברנע : אם אני אעזור למישהו ברחוב באיזשהו תחום שיהיה קשה לי למצוא איפה
- זה מעוגן עדיין עם ישראל יכול להגיד לי עשית מצווה.
- ברק : כן
- ברנע : עשית מצווה. מצווה לא כי זה ברשימת התרי"ג בדיוק. לא הטענה מצווה
- חמש מאות ארבע עשרה עכשיו קיימת. במובן הרחב יותר של המונח
- מצווה.
- ברק : אתה מסוגל להתחבר לרעיון שקיום תרי"ג המצוות
- אחה : ברנע :

- ברק : לפחות מצוות העשה
- ברנע : אהה
- ברק : יש בהם אמירה הומנית?
- ברנע : תראה
- ברק : כאדם ש.. ש.. שחי שרוצה לחיות בצורה הומנית
- ברנע : לפעמים יש בזה תוכן הומני אבל אף פעם מבחינה דתית אף פעם אין לזה מטרה הומנית.
- ברק : זאת אומרת
- ברנע : המטרה היא עשיית רצון האל. בזה אבחן כדתי. עכשיו נאי רוצה להגיד לך משהו כהומניסט. כהומניסט אני רואה תוכן כפי שאתה אמרת של חלק מהמצוות ואומר אני מאמץ את זה לעצמי גם אם אני עכשיו לא משרת את האל. בסדר? לא הבטחתי לו. קראתי קיבלתי השראה ואימצתי את זה לעצמי. ואני אגיד לליבוויץ' ואהבת לרעך כמוך אני ה' זה מקור השראה בשבילי למדתי את זה מרבותי הכל בסדר אני לא עושה א זה כי אני ה'. אני עושה את זה כי אני הכרעתי לעזור לבני אדם. הכרעה ערכית שלי. ולקחתי את זה מהתנ"ך. והוא יגיד לי אז אתה לא מתנהג יהודי שומר תורה ומצוות אני אגיד נכון נכון יישוב ארץ ישראל זה ערך יהודי לא בתרי"ג. ואני בעד זה. אם נגיד שזה בתרי"ג וזה לא נכון זה לא במניין של שולחן ערוך של הרמב"ם. אם זה בתרי"ג זה אומר שכל אבותינו אלפיים שנה חטאו בזה שלא ניסו להתיישב פה. כולם חוטאים. את הכל קיימו חוץ מזה. היו דורות שבהם אפשר היה להגיע הנה ולא הגיעו הנה. גם לא מעטים. כמעט אף אחד לא הגיע בסדר? כולם חוטאים כל גדולי הרבנים חוטאים לא ניסו לעלות על ספינה גם אלה שגרו בסוריה ברגל אפשר להגיע הנה
- ברק : דיון שלא.. (מילה לא ברורה), לא חשבו עליו
- ברנע : אז התשובה, התשובה היא שמבחינה תרבותית זה התפתח הרעיון הזה אצל העם היהודי לדעתי פסיכולוגית התפתח כי רדפו אותנו ועשו צרות ורצינו לחזור הביתה. מרוב רדיפות וזה ואני מזדהה עם זה
- ברק : אם כי

ברנע:	וזה הבית שלי
ברק:	אם כי אדם מחויב לפחות באמירה לומר שלוש פעמים ביום ותחזינה עינינו בשובך
ברנע:	בשובך לציון ברחמים.
ברק:	לציון ברחמים.
ברנע:	עכשיו אני רוצה לעצור פה. ברחמים. תסתכל ברחמים איזה דבר גדול. ציון במשפט תפדה ותשווע בצדקה. משפט וצדקה? למה לא רק משפט? כי משפט אומר אם זה החוק תקיים או לא משנה איזה חוק, חוק סדום, דווקא הצדקה אתה מכבד. תוכן החוק. אני חושב שהדבר העיקרי שהתפתח ביהדות לאורך כל הדורות הוא מה שאפשר לקרוא ביוונית עתיקה הומניזם. הומניזם. זאת אומרת זה מחוץ למצוות. כי המצוות לא בהכרח קשורות לזה. אם אני אוכל קודם את זה ואחר כך את ההוא זה אולי חשוב מאוד לתת מבחינה הומניסטית לא אומר לי כלום.
ברק:	פסיק
ברנע:	כן
ברק:	אני מכיר אותך מזה שנה וחצי שנתיים שלוש חח אני זוכר שבבית ספר דנמרק המגילה שאתה שחררת
ברנע:	אהה
ברק:	על מהות הרעיון הבית ספרי של בית ספר דנמרק זה חרוט על דגלו של בית הספר אהה..
ברנע:	מגילת העצמאות
ברק:	מגילת העצמאות ואז מוזכר שמה המילה הומני.. בית ספר בו
ברנע:	נכון
ברק:	אתה תרחיב לי קצת על הומניזם מה איך המילה
ברנע:	יהדות
ברק:	ציונות הומניזם
ברנע:	ציונות... נכון
ברק:	יפה
ברנע:	עכשיו מה הפירוש

- ברק : שם אני זוכר
- ברנע : רגע רגע
- ברק : שם אני זוכר אותך ב.. לראשונה
- ברנע : כן
- ברק : נושא את השם המפורש הומניזם. השאלה שלי היא כזאת. דיברת כרגע על ה.. על המקום היב.. על המקום המונח המקורי הוא מונח מונח היווני הומניזם. האם אתה חושב שהמקור לרעיון ההומניסטי הוא ה.. היא ממקור מתרבות יוון או מתרבות ישראל.
- ברנע : זה פשוט מאוד
- ברק : מה המקור אני מדבר על המקור.
- ברנע : בתחרות מול יוון אנחנו מנצחים בקלות. אם זו תחרות
- ברק : יפת אלוהים ליפת
- ברנע : כן אהה רק א' בספר בראשית בריאת כל אדם בצלם אלוקים. את כל אדם לא כתוב מאיזו מפלגה.
- ברק : יפה
- ברנע : אני טוען שברגע שבו העם היהודי אימץ את פרק א' בספר בראשית כטקסט מרכזי בחייו נולד
- ברק : גם אם זה נכתב ת.. תסכים איתי גם אם זה נרשם בידי אדם או בידי אלוהים או כל טקסט
- ברנע : כן לא אמרתי בכוונה לא אמרתי. ברגע שהעם היהודי אימץ את זה. קהילה חדשה אומר הטקסט הזה נראה לנו מחויבים כלפיו באותו רגע נולד רעיון כבוד האדם, הרעיון הכי גדול שמישהו הגה. ואני אלך עוד אני אני עובר על מקורותינו בשלוש דקות התחנות הגדולות. זו התחנה האדירה הראשונה שאולי אין אדירה ממנה בתרבות אנוש. התחנה השנייה אדירה בערך באותה מידה. עשרת הדיברות. והאיש הגדול ביותר שחי אי פעם המגמגם משה בן עמרם שהצליח להנחיל לקהילה בהצלחה מסוימת את לא תרצח ולא תגנוב
- ברק : אתה מאמין שהדמות הזאתי הייתה
- ברנע : לא חשוב

- ברק : לא חשוב?
- ברנע : לא חשוב. את הארכיאולוג אני שואל את ההיסטוריון איזו הוכחה ישנה שהייה דמות כזאת. אבל סבא שלי סיפר לי סיפור אגדה ואני שאבתי השראה מהסיפור והשקפת העולם שלי התעצמה כתוצאה בין היתר מהסיפור הזה ואני רואה לחובתי להתנהג לפיו.
- ברק : גם אם מדובר בסיפור שהאמינות שלו כמו עלי בבה והשודדים
- ברנע : כן. נכון, זה לא רלוונטי. אבל בוא נלך אחורה. בין בריאת אדם בצלם אלוקים לבין עשרת הדיברות. אברהם אבינו. אחד הסיפורים ה.. איך להגיד, המהממים בהיסטוריה האנושית והיהודית. עומד אברהם מול הקדוש ברוך הוא, תחשוב על הסופר שהגה רעיון כזה לפני כמעט ארבעת אלפים שנה. ואברהם מתווכח עם הקדוש ברוך הוא. כבר רעיון מטורף. סליחה? איך אתה יכול טכנית ואיך אתה מעז (כשתי מילים לא ברורות)
- ברק : אל תשכח שמדובר באברהם העברי
- ברנע : כן הראשון
- ברק : כל העם היה בעבר אחד
- ברנע : נכון
- ברק : והוא היה בעבר אחר
- ברנע : בדיוק. יהודי
- ברק : שהיה יחיד ומיוחד
- ברנע : היהודי הראשון
- ברק : היהודי הראשון חחח
- ברנע : והוא אומר לקדוש ברוך הוא שמעתי שאתה עומד למחוק מעל האדמה את סדום שהיא עיר של גויים והיא עיר פשע, מרכז פשע והוא אומר לו בעצם אתה לימדת אותי שאסור להתנהג ככה. אומר לאלוהים. אתה לימדת אותי שאסור להתנהג ככה. השופט כל הארץ לא יעשה משפט? האף תספה צדיק עם רשע?
- ברק : נכון
- ברנע : לא יאמן אלוהים דן איתו נכנס לדיון איתו.
- ברק : כן

- ברנע : כמה מוצדק שימותו
- ברק : ה.. המשא ומתן הראשון
- ברנע : כן כן
- ברק : בין אל
- ברנע : אדיר אדיר הוא לא רק אומר אני אני רוצה ככה הוא אומר אתה לימדת אותי. הוא אומר לו מנהיגות דוגמא אישית. תעשה מה שלימדת אוי כדי שיהיה לי אמון כך תהיה לי אמונה גם מחר. כי אתה הסברת שזה חשוב אתה עושה ההפך לא יכול להיות. ואני מדלג עוד דילוג אחד לנביאים ושואל מה ששאלתי בהנהלה של בית ספרי הנוכחי. את מורה לנ"ך, למה את מלמדת את ישעיהו הנביא? מה זאת אומרת זה בתכנית אוקיי היא, שבסוף נבחנים מקבלים ציון תהיה להם תעודת בגרות יתקבלו למקומות עבודה קצת יותר טובים ירוויחו יותר כסף ויקנו עוד חדר ועוד מכונית ו..
- ברק : במאמר סופר מוסגר אתה יודע שאני לא הייתי עונה כך על השאלה הזאת
- ברנע : לא, זה תשובה צינית שהערתי לה.
- ברק : חחח
- ברנע : עזרתי לה.. ש.. התשובה היא בסדר אבל היא כל כך קטנה. היא חיובית וקטנה. אמרתי נגיד שהמזכירות הפדגוגית הייתה מחליטה שבמקום ספר ישעיהו (מילה לא ברורה) חשבון המכולת שלך ועל פי זה מקבלים ציון. אז מהבחינה הראשונה שהזכרנו גם הטקסט החדש בסדר. אני עכשיו מדבר על המהות של ישעיהו. אני אגיד לך מה התשובה שלי. אני רוצה שבאיזשהו מקום פה אצל כל בוגר שלנו יקנן הרצון להיות שותף להגשמת החזון. החזון של ישעיהו שבכל העולם ישררו שלום וצדק חברתי. זה מה שהוא רצה. והוא האמין שבוראו מצווה עליו. והוא מפרש את זה מסביר לעם ישראל והוא היה מאוד לא פופולרי כעסו עליו נורא. מהחזון הזה אני גוזר את הכל האו"ם בעיני לא האו"ם של היום המטומטם האו"ם שכשקם בארבעים וחמש זה מאמץ להגשים את חזון ישעיהו.
- ברק : לא ישא גוי אל גוי חרב
- ברנע : חרב
- ברק : ולא ילמדו עוד מלחמה

ברנע : ואת זה הגויים כתבו בכניסה לאו"ם

ברק : נכון

ברנע : לא יאמן. עם ישעיהו אני מתכתב הרבה שנים. זה בשבילי מקור השראה גדול מאוד מה פירוש מקור השראה? כשאני רואה את המציאות האנושית בעתיד כדומה למה שהוא חזה, לא כי אני יודע שזה מה שיהיה, כי אני רוצה שזה מה שיהיה. ואז אני רואה לעצמי חובה לעשות משהו טיפין טיפין לתרום קצת כל פעם בכיוון הזה וכל אחד יגיד לי יש חלק זעיר ואני רוצה לעשות את החלק שלי. אני רוצה ללכת לבית עולמי בהרגשה שעשיתי את החלק שלי הקטן.

ברק : ברנע אני רוצה לשאול אותך שאלה קשה.

ברנע : כן

ברק : קצת מטעה

ברנע : כן

ברק : אחרי מאה ועשרים שנים רבות וטובות כמשה אשר קרנו עור פניו לא נס לחה ולא כהתה עינו

ברנע : אבל גמגמה לשונו

ברק : גמגמה ל.. חחחח

ברנע : חחח אוקיי

ברק : נראה לי שכל אחד היה מאמץ את ה..

ברנע : כן

ברק : את ה..

ברנע : כן

ברק : את ה.. נוסחה הזו

ברנע : בטח

ברק : והיה ונפגשת באחרון ימיך אחרי אחרון ימיך

ברנע : אהה

ברק : ב... באל שלפתע הוא מתברר לך שהוא ועוד איך קיים

ברנע : אוקיי

ברק : ממש קיים. אומר לך נעים מאוד שולח לך יד השמית חחח

אחה	ברנע :
ולוחץ את ידך	ברק :
יד ושם	ברנע :
הוא אומר לך אני יד, יד ושם חחח	ברק :
חחח	ברנע :
אני זה אני הכל נכון לגבי כל מה שכתוב	ברק :
כן	ברנע :
בחמשת החומשים	ברק :
אוקיי	ברנע :
אני אמרתי אני התווייתי הכל נכון וקיים	ברק :
אוקיי	ברנע :
מה תהיה אתה, הטיעון שלך כלפיו הוא יגיד לך	ברק :
כדי שלא יעניש אותי?	ברנע :
אריה ברנע	ברק :
איפה היית	ברנע :
מדוע ולמה	ברק :
כן	ברנע :
אתה יש לך קצת שכל הטמנתי לך שמה משהו ב.. בתאים	ברק :
לא קשור לשכל	ברנע :
ה.. (מילה לא ברורה) בין האוזן לאוזן.	ברק :
לא קשור לשכל זה קשור לרגש	ברנע :
איך איך לא ראית אותי מה תאמר לו?	ברק :
לפעמים	ברנע :
שאלה היפותטית לחלוטין אבל	ברק :
ברור	ברנע :
התשובה	ברק :
אני מתאר לעצמי אם אני יכול בכלל לחשוב על זה אני מתאר לעצמי שאני	ברנע :
אגיד שהיו לי רגעים שבהם הרגשתי את קיומו ועד לשם הגעתי אני גם	
אגיד לו שהוא לא צריך לשאול אותי כלום כי התשובות ידועות לו.	

- ברק : חחח
- ברנע : ואילו הוא לא היה מוכן לקבל אפשרות אחרת יחסית לאפשרות שאני חייתי בה או חייתי אותה אולי הוא היה דואג לזה שאני אבחר את הבחירה הנכונה בעיניו. אבל התשובה הזאת חלשה
- ברק : כן
- ברנע : כי הוא נתן לאדם את חופש הבחירה
- ברק : או שהוא היה אומר לך גם ככה
- ברנע : כן חופש בחירה. חופש שבצד האחד שלו מונח עונש כבד ובצד השני שכר הוא לא יודע אם הוא חופש. לא יודע אם הוא חופש. תראה את הסיפור של איוב בתרבות שלנו כתבו עליו בלי סוף מאז התנ"ך. שאנחנו לא יודעים היה איוב או לא היה איוב. מה המסר? בשלב הראשון חייו היו נהדרים במובן של סיפוק עצמי
- ברק : איש עשיר ו..
- ברנע : כן
- ברק : מקנה לרוב
- ברנע : בשלב השני להפך רק אסונות באו עליו והוא עדיין ראה את עצמו כמחויב לשרת את אלוהיו. כלומר השכר והעונש זה לא המימד העיקרי. אלא אתה אומר לאדם בלי קשר לשכר והעונש בחר, בחר ואני אגיד לקדוש ברוך הוא אם אני אגיע לרגע הזה אולי עוד דבר אחד. שנדמה לי שהוא הטמיע בתוך התרבות שמובנת לנו היהודים את רעיון בריאת אדם בצלם אלוקים באף דרכים ואחת, במיליון דרכים ואחת ולזה ניסיתי להיות נאמן. ולא רק זה אלא שאמרתי לעצמי ולאחרים ולתלמידים בזה אני יהודי טוב יותר. זה לא לא רלוונטי ליהדות שלי זה לב היהדות שלי.
- ברק : מרגש מרגש ועם זאת הוא יגיד לך לא כחל וסרק וזו עדיין לא תשובה.
- ברנע : אוקיי זו התשובה שלי. אבל כמובן את ההיפותזה הזו שהעלתה אנחנו לא, לא מכירים כעובדה ולא כתחזית שראש ה.. (לא ברורות כמה מילים) למרות שהוא שומר מסורת (מילה לא ברורה)
- ברק : אני לפתע פתאום נוצר תוך כדי השיחה סימנתי לעצמי קישור שאתה קישרת בין אלוהים לבין אהבה תקן אותי אם אני טועה בכך שאתה

הלבשת את המושג כבוד האדם. כי בצלם אלוהים ברא את האדם ולכן	
מכבד אני את האדם שנברא בצלם	
זה הנימוק הדתי ליחס החיובי לאדם באשר הוא אדם	ברנע:
האם אתה מא.. האם אתה אתה	ברק:
זה לא מסביר מה זו אהבה זה דבר אחר.	ברנע:
אוקיי אני אומר לך מדוע זה האינטרפרטציה שלי	ברק:
טוב	ברנע:
זאת משום שלאהוב כל אדם אשר נברא בצלם אני מניח שאתה מסכים	ברק:
איתי	
כן	ברנע:
עם זה. ומפה	ברק:
בין לכבד לבין לאהוב יש הבדל. יש אנשים שאני לא אוהב באופן אישי אני	ברנע:
כבד אותם כי הם בני אדם.	
אני רציתי פשוט לראות אם אני לוקח שואב בתוך המפגש הזה השיחה הזו	ברק:
את המושג אהבה	
כן	ברנע:
אנחנו	ברק:
אין בעיה	ברנע:
נשמור אותה לפעם אחרת אבל אני כן רוצה לסיים את המקום של, של	ברק:
האמונה. אז אני רק, תאמר לי אם אני סיכמתי נכון את המושג	
סליחה כדי להיות דייקן	ברנע:
כן	ברק:
משפט קריטי אחד	ברנע:
אהה	ברק:
אהה בוודאי בגלל בית הגידול שלי בא ההורים	ברנע:
אני אני חייב לומר אנחנו ממשיכים	ברק:
ארבעים ושמונה	ברנע:
לפחות את השלוש עשרה ארבע עשרה דקות עד שנסיים את השעה.	ברק:
עשר דקות ואני בורח	ברנע:

- ברק : עשר דקות זה ישלים לנו שעה (לא הכי ברור)
- ברנע : כן
- ברק : מצוין
- ברנע : טוב. ליהדות
- ברק : עם נקודות סיכום
- ברנע : ל.. ליהדות המסורתית הדתית המקורית אלפיים מאתיים שנה ואחורה
כשלא הייתה קהילה יהודית לא דתית לא אורתודוקסית רק זה היה קיים
- ברק : אז יש לך (כמה מילים לא ברורות)
- ברנע : וליהודים החרדים דהיום דתיים וגם חרדים יש לי תחושה חזקה של
חיבור. מאוד. אני אספר לך סיפור לפני חמש שנים בערך או ארבע ביקשו
ממני החברה מתנ"סים ועיריית ירושלים ל.. להיות יושב ראש וועדת
הבחירות בקשר לבחירות למנהל הקהילתי או הנהלת המהל הקהילתי של
נווה יעקב. שם יש שציבור חרדי של יותר חמישים אחוז. כשאני הייתי
באיזה קשר עם נווה יעקב לפני כן שנים חלפו היו אולי רבע חרדים ועכשיו
כבר יותר מחצי. גיליתי. והיה יהודי בשם אברם בצלאל. יהודי חרדי
ששוקל כמו שלושה יהודים חרדים בחור נחמד מאוד והוא היה חבר חבר
הנהלה של המנהל הקהילתי. היוצא והנכנס בשם החרדים. היה שלב שבו
החרדים לא רצו להיות חלק מתהליך הבחירות. והחברה למתנ"סים לא
חשבה שזה אסון גדול לא רוצים לא צריך. אני אמרתי שאני מבקש שהם
יהיו בפנים אמרו לי אתה יכול לבקש אבל הם לא רוצים. הלכתי לרב
העיקרי שלהם חול המועד סוכות פגישה ארוכה וסיכמנו שהם יהיו בפנים.
נגמר התהליך נבחרה ההנהלה
- ברק : מי היה הרב?
- ברנע : זה אני יכול לצייר אותו ולא זוכר את שמו
- ברק : חחח
- ברנע : אני אמצא אותו תכף. יליד צ'כוסלובקיה בא כילד קטן ארצה. אהה..
- ברק : אולי מקרה רבה של ירושלים הרב שטרן?
- ברנע : לא לא. אהה, אחרי הבחירות בישיבה חגיגית ראשונה של ההנהלה עם
אורחים, חיבק אותי בצלאל הזה, לקח אותי הצידה ושאל אם הוא יכול

להזמין אותי לישיבת מיר כאורח. כי הייתי פעם אמרתי לו בישיבות לכיפה סרוגה הייתי הרבה. בישיבות חרדיות פעמיים שלוש ביקרתי מפגש מנהלים משהו נידח לא שיגרה שלי. הזמין אותי לישיבת מיר. ביליתי שם שעות ארוכות יחד איתו, עם אחרים, ששת אלפים תלמידים נכנסים לאולם לימוד אלף תלמידים בו זמנית. הוא אמר לי שביקשו בחלק מהם לבוא עם עם משנה קטנה יותר כדי שיהיה מקום לעבור. עד כדי כך צפופים.

- ברק : עומדים צפופים ומשתחוים רווחים אתה מכיר
- ברנע : כן
- ברק : את המושג הזה
- ברנע : כתבתי לו מכתב תודה. על האירוח מכתב תודה. במכתב כתבתי לו שהרגשתי שחזרתי הבייתה.
- ברק : ואו, ואו, אתה הפתעת אותי עכשיו.
- ברנע : מה שאני רוצה להגיד .. (כמה מילים לא ברורות), מה שאני מרגיש לא תמיד אני יודע מאיפה זה מגיע. כמובן אבל פה אני יודע מאיפה זה מגיע. על מה גדלתי? גדלתי על תנ"ך סבא עם כיפה אני מבין שהדורות הקודמים היו דתיים לגמרי. בכל עם ישראל. ומה אני רגיש כתוצאה מזה ככה אני בנוי לא יודע ככה אני בנוי. הדי אן איי שלי אמא שלי היא לא ציפתה לזה דווקא. חשבון אפשר?
- דובר : בטח
- ברנע : תודה. היא לא ציפתה לזה. אבל ההבדל מבחינתי
- דובר : את זה לפנות?
- ברנע : אפשר כן
- דובר : אהה
- ברנע : כשאני מגלה אותו טקסט הומני
- דובר : אני אחתום?
- ברנע : אהה תודה רבה, תודה. כשאני מגלה טקסט הומני מסוים
- דובר : זה שלנו כן כן
- ברנע : ב.. ביצירה לא יהודית, בברית החדשה בקוראן זה קיים. באיזה טקסט

שוודי זה יכול לדבר אליי מאוד להגיד איזה יופי שיש קירבה כזו בין אנשים בין תרבויות. כשני קורא את זה במקורו היהודיים אני מרגיש בבטן שזה שלי. זה הבדל גדול מאוד. במובן הזה ההרגשה בישיבה מחוברת למה שאני לוקח מהעולם ההוא באופן מעשי לחיים לחיי.

ברק : אם כך ב.. בסיפור תשמע המאוד מדהים הזה כאילו אני לא יכול לדמיין אותך יוש.. מהלך בישיבת מיר חחח, אני, אני רק אסכם כמה נקודות. יש לי תחושה מתוך השיחה הזאת שאתה אדם במקום של אמונה ושל ידיעת האלוהים אתה אדם שמגיע מתוך המקום התחושת האמונה שלך וההכרה, סוג של הכרה ב.. ברעיון שיש משהו למעלה ממך זה מתוך מקום תחושת שמגיע, אי פעם צץ לפרקים. אני צודק עד כה?

ברנע : משפט אחד הייתי מוסיף שלא חזרתי עליו פה כי אמרי אותו בדרכים שונות בפגישה הראשונה שלנו. אמונה בשבילי היא היחס שלי לערכים שלי. לכל ערך. אני מאמין בערך חיי אדם. אני מאמין בציונות כערך. לאו דווקא כשאני יודע מי ציווה עליי אני בחרתי. גם זה מובן של אמונה. כל ערך יחס לכל ערך

ברק : נכון מאוד אם כי היחס, ה.. לא הסכמתי של אמונה אלא הממוקד של האמונה הוא ב.. באשר לאמונה שלנו שלך בכוח, ישות שהיא למעלה ממך. או למעלה מעל כולם.

ברנע : טוב אז אמרתי מתי יש לי תחושות כאלה

ברק : נכון נכון. עכשיו ובהנחה ויום אחד אתה קם על צד אמצע

ברנע : אהה

ברק : ואתה מחליט שאתה רוצה לקיים מצווה כזו או אחרת שאתה רואה בה, מקום שיקדם את ההומניות ש.. שבך, הוא ירים אותך דרגה נוספת במקום האישיותי שבך אתה תעשה את זה ללא התניה כי כך צויתי או לא צויתי אלא מתוך מקום שאולי אני קראתי לו ה.. המקום אצילי

ברנע : כן

ברק : מקום אצילי

ברנע : יכול להיות יום הולדת עזוב עזוב

ברק : נקסט טיים

- ברנע : כן בסדר?
- ברק : אוקיי. אתה מסכים עם זה? עם המ... עם המקום הזה? שזה
- ברנע : אולי לא כך מתוך המקום הזה בחרתי כן
- ברק : שאצלך זה היה מגיע מתוך מקום רציני
- (שני המשפטים האחרונים לא ברורים כי מדברים יחד)
- ברנע : כחובה כזאת אני מקווה שזה נכון שמ... (מיחה לא ברורה) חזק הזה. אבל
- זה נכון בוודאי שאני בחרתי בחובה הזאת. לעשות למען האדם
- ברק : ללא, ללא התניה. ללא התניה
- ברנע : נכון נכון
- ברק : מאוד חשוב. הדבר האחרון מקום שמאוד מעסיק אותך ואתה אדם אתה
- אתה מזכיר אותו בכמעט בכל פעם שאת המדבר על מקום של של הומניזם
- וערכים כבוד האדם
- ברנע : כן
- ברק : כבוד האדם מבחינתך גם אם היית נולד במקום שלא היה בו את השיוך
- האלוהי הדתי, היית מתוך המקום האדם שבך היציקה שנוצ... של החינוך
- ש... שנוצרה בך ונגזרות נוספות של חייך היית רואה בכבוד האדם ערך
- יסודי כאדם בכלל וכאדם בבחינת אדמה לאל עליון. זאת אומרת
- ברנע : כן כן זה נכון. אהה, הערך העליון שלי הוא אחר. הערך העליון שלי הוא
- קיומו הפיזי של העם היהודי. זאת אומרת ההפך משואה. זה מגבר על כל
- ערך אחר בכל התנגשות שאני מעלה בדעתי. אבל לא די בזאת שזה לא
- סותר את הפעולה למען כבוד האדם אלא אני חושב שלשני עמודים גדולים
- שמתחברים למעלה
- ברק : זאת אומרת
- ברנע : שאם אני יהודי טוב, כל כך מעניין אותי שיהיה עם יהודי ואני יהודי טוב
- אז אני צריך לקבל את כבוד האדם כי זה ערך יהודי מרכזי בתרבות
- היהודית שלאדם יש ערך. ושנית לא כל רגע אאושוויץ בפתח. אז מה תוכן
- החיים שלי? נחכה שאאושוויץ יהיה בפתח כדי להתמודד עם זה? התוכן
- הערכי היומיומי שלי מתייחס ליחסים שלי עם בני אדם. לא רק למי שאני
- אוהב באופן אישי. שאני לא מכיר ועדיין רואה בו ערך כי הוא אדם. זה

תוכן מוסרי לחיים

- ברק : לא בגלל הטריגר של ה.. השואה לצורך העניין
- ברנע : אני מניח זה משפיע לא באופן מודע בהכרח.
- ברק : לא באופן מודע הכרח
- ברנע : תודה אפשר להוסיף לזה
- דובר : כן
- ברק : אם כך סיימנו
- (מדברים ביחד על כסף לא ברור)
- ברק : אם כך סיימנו זה עתה את המפגש השני, מסתבר שהצלחנו להשיג בפגישה הזאתי את הרעיון על האלוהים והאמונה בו. הקישור של אהבה אנחנו כנראה נצטרך למצוא לה שיוך של נושא דומה אחר לא הצלחנו לגשר..
- לאהבה ו.. ואמונה ואלוהים אם כי אתה יכול להבין מדוע אצלי זה כן מתקשר
- ברנע : וודאי אין ספק ובצדק
- ברק : סיימנו את מפגש זה, מפגש מספר שתיים תודה רבה ברנע
- ברנע : תודה ברק
- ברק : רגע

סיום הקלטה